SALİH AMELİN ŞARTLARI

﴿ شروط العمل الصالح ﴾

[Türkçe — Turkish — تركي]

Muhammed el-Emîn eş-Şenkîtî

Terceme : Muhammed Şahin

Tetkik : Ali Rıza Şahin

2010 - 1431

islamhouse.com

﴿ شروط العمل الصالح ﴾

« باللغة التركية »

محمد الأمين الشنقيطي

ترجمة: محمد مسلم شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2010 - 1431

islamhouse.com

بسم الله الرحمن الرحيم

Soru:

Amelin salih olabilmesi için gereken şartlar nelerdir?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Allah Teâlâ'nın:

﴿ وَيُبَشِّرَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ٱلَّذِينَ يَعْمَلُونَ ٱلصَّٰلِحَٰتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا ﴿٢﴾ ﴾

[سورة الكهف من الآية:٢]

"Ve iyi davranışlarda bulunan mü'minlere, onlar için, güzel bir sevap (cennet) **olduğunu müjdelemek için..."**[1]

Bu âyet-i kerimedeki sözünde, amelden kastın ne olduğunu başka âyetler açıklamış ve üç şey olmadan amelin salih olamayacağına delâlet etmiştir:

Birincisi:

Amelin, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in getirdiği dîne (onun sünnetine) uygun olmasıdır. Bu sebeple Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetine aykırı olan hiçbir amel, salih değildir.Aksine yapılan amel bâtıldır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ وَمَآ ءَاتَىٰكُمُ ٱلرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَىٰكُمْ عَنْهُ فَٱنتَهُوا۟ ۚ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ ۖ إِنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلْعِقَابِ ﴿٧﴾ ﴾ [سورة الحشر من الآية: ٧]

"Rasûl size neyi verdiyse (hüküm olarak neyi meşrû kıldıysa) **onu hemen alın. Neyi de** (almaktan veya yapmaktan) **yasakladıysa ondan hemen vazgeçin."**[2]

[1] Kehf Sûresi: 2

[2] Haşr Sûresi: 7

Başka bir âyet-i kerimede şöyle buyurmuştur:

﴿مَّن يُطِعِ ٱلرَّسُولَ فَقَدۡ أَطَاعَ ٱللَّهَۖ وَمَن تَوَلَّىٰ فَمَآ أَرۡسَلۡنَٰكَ عَلَيۡهِمۡ حَفِيظٗا ٨٠﴾

[سورة النساء الآية: ٨٠]

"Kim, Rasûl'e itaat ederse, Allah'a itaat etmiş olur. Kim de (Allah'a ve Rasûlüne itaat etmekten) yüz çevirirse, (bil ki ey Peygamber!) Biz, seni onların üzerine bir gözetleyici olarak göndermedik."[1]

﴿أَمۡ لَهُمۡ شُرَكَٰٓؤُاْ شَرَعُواْ لَهُم مِّنَ ٱلدِّينِ مَا لَمۡ يَأۡذَنۢ بِهِ ٱللَّهُۚ وَلَوۡلَا كَلِمَةُ ٱلۡفَصۡلِ لَقُضِيَ بَيۡنَهُمۡۗ وَإِنَّ ٱلظَّٰلِمِينَ لَهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمٞ ٢١﴾ [سورة الشورى الآية: ٢١]

"Yoksa onların (müşriklerin) Allah'ın izin vermediği bir dîni meşrû kılan ortakları mı var? Eğer Allah'ın süre tanıyarak onlara dünyada azap etmeyeceğine dâir kazâ ve kaderi olmasaydı, derhal onların aralarında azap etmek sûretiyle hüküm verilirdi. Şüphesiz ki zâlim (kâfir)ler için (kıyâmet gününde) acıklı bir azap vardır."[2]

Bu konuda daha birçok âyet vardır.

İkincisi:

Ameli yapanın, kendisi ile Allah arasındaki bu amelini, yalnızca O'nun rızâsı için yapması gerekir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿وَمَآ أُمِرُوٓاْ إِلَّا لِيَعۡبُدُواْ ٱللَّهَ مُخۡلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ حُنَفَآءَ وَيُقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَيُؤۡتُواْ ٱلزَّكَوٰةَۚ وَذَٰلِكَ دِينُ ٱلۡقَيِّمَةِ ٥﴾ [سورة البينة الآية: ٥]

"Halbuki onlara ancak, dini yalnızca O'na has kılıp hanifler olarak Allah'a ibâdet etmeleri, namazı (dosdoğru) kılmaları zekâtı vermeleri emrolunmuştu. İşte dosdoğru dîn, budur."[3]

---

[1] Nisâ Sûresi: 80

[2] Şûrâ Sûresi: 21

[3] Beyyine Sûresi: 5

﴿ قُلْ إِنِّيٓ أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ ٱللَّهَ مُخْلِصًا لَّهُ ٱلدِّينَ ﴿١١﴾ وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ ٱلْمُسْلِمِينَ ﴿١٢﴾
قُلْ إِنِّيٓ أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٣﴾ قُلِ ٱللَّهَ أَعْبُدُ مُخْلِصًا لَّهُۥ دِينِي ﴿١٤﴾ فَٱعْبُدُوا۟ مَا
شِئْتُم مِّن دُونِهِۦ ۗ قُلْ إِنَّ ٱلْخَٰسِرِينَ ٱلَّذِينَ خَسِرُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ ۗ أَلَا ذَٰلِكَ هُوَ ٱلْخُسْرَانُ
ٱلْمُبِينُ ﴿١٥﴾ ﴾ [سورة الزمر: ١١ – ١٥]

"(Ey Peygamber! İnsanlara) **De ki: Bana, dîni Allah'a hâlis kılarak yalnızca O'na ibâdet etmem emrolundu. Bana, müslümanların ilki** (ümmetimden İslâm'a giren ilk kimse) **olmam emrolundu.** (Ey Peygamber!) **De ki:** (Yalnızca kendisine ibâdet etmem hususunda) **Rabbime karşı gelirsem, doğrusu büyük günün** (kıyâmet gününün) **azabından korkarım.** (Ey Peygamber!) **De ki: Ben, dînimde ihlasla ancak Allah'a ibâdet ederim.** (Ey müşrikler!) **O halde siz de O'ndan başka dilediğinize ibâdet edin!** (Ey Peygamber!) **De ki: Gerçekten hüsrana uğrayanlar,** (dünyada onları azgınlığa sevkettikleri ve îmândan saptırdıkları için) **kıyâmet günü hem kendileri, hem de âilelerini hüsrana uğratanlardır. Bilesiniz ki, bu** (müşriklerin hem kendilerinin, hem de âilelerinin hüsranı) **apaçık hüsrandır."**[1]

Bunun gibi daha birçok âyet vardır.

Üçüncüsü:

Amelin, îmân ve gerçek inanç esası üzerine kurulu olması gerekir. Çünkü amel, bir yapının tavanı, inanç ise onun temeli gibidir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ مَنْ عَمِلَ صَٰلِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أُنثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُۥ حَيَوٰةً طَيِّبَةً ۖ
وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾ ﴾ [سورة النحل الآية: ٩٧]

"Her kim, erkek olsun, kadın olsun, mü'min olarak salih amel işlerse, ona (dünyada malı az da olsa) **mutlaka güzel bir hayat yaşatırız ve** (âhirette de) **onlara mükafatlarını, elbette** (dünyada) **yapmakta olduklarının en güzeli ile veririz."** [2]

---

[1] Zümer Sûresi: 11-15
[2] Nahl Sûresi: 97

Bu sebeple Allah Teâlâ salih amel konusunda îmânı şart kılmıştır.

Bu şartın mefhumunu birçok âyet açıklamaktadır.

Nitekim Allah Teâlâ, mü'min olmayanların salih amelleri konusunda aşağıdaki âyet-i kerimelerde şöyle buyurmuştur:

﴿ وَقَدِمْنَآ إِلَىٰ مَا عَمِلُوا۟ مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَـٰهُ هَبَآءً مَّنثُورًا ﴿٢٣﴾ ﴾ [سورة الفرقان الآية: ٢٣]

"Onların (îmân etmeyenlerin) yapmış oldukları her salih ameli, ele alırız, onu saçılmış zerreler haline getiririz (geçersiz kılarız)."[1]

﴿ وَٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ أَعْمَـٰلُهُمْ كَسَرَابٍۭ بِقِيعَةٍ يَحْسَبُهُ ٱلظَّمْـَٔانُ مَآءً حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءَهُۥ لَمْ يَجِدْهُ
شَيْـًٔا وَوَجَدَ ٱللَّهَ عِندَهُۥ فَوَفَّىٰهُ حِسَابَهُۥ ۗ وَٱللَّهُ سَرِيعُ ٱلْحِسَابِ ﴿٣٩﴾ ﴾ [سورة النور الآية: ٣٩]

"İnkâr edenlere gelince, onların amelleri, düz arazideki serap gibidir ki susayan kimse onu su zanneder, nihayet ona geldiğinde orada herhangi bir şey bulamaz.Üstelik (kıyâmet günü) yanıbaşında onun hesabını tam olarak gören Allah'ı bulur. Allah ise hesabı çok çabuk görendir."[2]

﴿ مَّثَلُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِرَبِّهِمْ ۖ أَعْمَـٰلُهُمْ كَرَمَادٍ ٱشْتَدَّتْ بِهِ ٱلرِّيحُ فِى يَوْمٍ عَاصِفٍ ۖ لَّا
يَقْدِرُونَ مِمَّا كَسَبُوا۟ عَلَىٰ شَىْءٍ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ ٱلضَّلَـٰلُ ٱلْبَعِيدُ ﴿١٨﴾ ﴾ [سورة إبراهيم الآية: ١٨]

"Rablerini inkâr edenlerin (amellerinin) durumu, amelleri fırtınalı bir günde rüzgarın şiddetle savurduğu (hiçbir eseri kalmayan) küle benzer. Kazandıklarından hiçbir şey, elde edemezler (kıyâmet günü amellerinden kendilerine fayda verecek hiçbir şey bulamazlar. Fırtına külü nasıl götürmüşse, küfür de amellerini boşa götürmüştür). Dosdoğru yoldan tamamen sapmak, işte budur."[3]

Açıklaması yukarıda geçen Bunun gibi daha birçok âyet vardır.[4]

---

[1] Furkan Sûresi: 23

[2] Nur Sûresi: 39

[3] Nahl Sûresi: 97

[4] "Edvâu'l-Beyân Tefsiri", cilt: 4, sayfa: 9-10